

Processus iudiciarius panormitani

Johannes <Urbach>

Parisius, Millesimo quinge[n]tesimo octauo

De causis i[n] q[ui]bus dictus ordo iudiciarius non necessario per o[mn]ia
seruatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70756)

4
non contes. quasi per totum i ru. & iu. Item conclu-
sio de qua in alle. clemen. sepe i glo. ista littera. Itē
sententia. & q̄ feratur i scriptis de re iu. .c. vl. li. vi.
Aliqua x̄o nō sunt s̄ sbā vt exceptiones replicatio-
nes appellationes. &c. de q̄bus patebit infra. Et or-
do iste iudiciarius nō dz p̄mitti cōfūdi vel p̄postera-
ri al̄s ex om̄s̄iōe cōfusione p̄posteratōe iducere
et surgeret nullitas iudicij & p̄cessus. ij. q. vi. §. dif-
finitiva de accusa qualif & i spe. de sniaz p̄latione
§. iuxta p̄pōnē nec pōt p̄termitti etiaz de consensu
partium & est glosa notabilis in: c. de causis. de of.
dele. in glo. ij. & in clemen. sepe alle. i alle. i vl. glo.
Et huiusmodi actuum particularium. quidaz sunt
ad iudicij seu litis ordinationem. quidaz sunt ad li-
tis seu cause istructionem seu decisionem. exemplū
p̄mi vt citatōes satisfationes et his similia. sunt
actus iudicij ordinarij. sed confessiones attestatio-
nes probatōes & alia que factum conspiciunt sunt
actus cause istructoriū et decisorij. de quo p̄ Inno.
et hostien. in. c. causam. i. de testi. et in clemen. sepe
i glo. facit ad hoc. & hec s̄ partibus ordinis iudicia-
riū i causis regulariter obseruandis.

¶ De causis i q̄bus dictus ordo iudiciarius non
necessario per oia seruatur.

¶ Sed sunt aliquę cause in q̄bus ex priuilegio iur-
is vel hominis aut ex causarum natura ordo h̄mōi
per omnia necessario non seruatur vel etiam nullo
modo debz seruari. nec per omnes partes iudicij i
eis ambulatur. Exemplum de causis priuilegiatis
a iure vt est causa beneficalis matrimonialis vsu-
rariarum et decimarum. i quarum cognitione ex dispo-
sitiōe iuris iudex non tenetur ordinem iudicarium
obseruare. & ideo dixi necessario quia potest si vult

vt in clementi. dispēdiosam de iudi. De priuilegio
hominis quando princeps cās committit et in eis
mandat pcedit simpliciter et de plano sine strepitu
iudiciū / et tunc talis iudex non potest per oīa serua
re ordinem iudicariū qz tunc illa que sunt de sub
stantia et figura iudiciū non debēt obseruari / vt est
libelli oblatio litris contestatio. Et illa que sunt de
strepitu iudiciū sicut appellationes / exceptiones &c.
Iudex fortius q̄ in alijs debet amputare et repelle
re et dixit simpliciter qz tunc nō debet solemnīs or
do seruari si tamen seruatur partibus non contra
dicentibus valet / vt in clementi sepe vbi traditur for
ma pcedendi que secundum tale mandatū debet
seruari. Quandoqz ex natura cause nō seruatur vt
in notarīs. nā ordinem iudicarium in eis seruare
esset ordinem peruertere. vt in decretali ad nostram
de iureiu. et est tertium c. de quo etiam i. c. vestra re
gna de coha. cler. et mulier. ¶ Itē in summarijs co
gitationibus in quibus etiam nō seruatur nec fit trā
situs per partes iudiciū sed iudex summariam pba
tionē recipiet et se iformet de quo de offi. iudi. c. vi. et
ideo dixi vel nullomodo debet seruari. Item in ius
dicio extra ordinario v3 inquisitorio quod expedit
officio iudicis et non ad promotionem vel instiga
tionem alicuius et sic non seruatur ordo iudicari
vt in ea quoniam frequenter / vt lite non contesta
ta. s. sunt et alij cum remissionibus et sic secundum
diuersitatem causarum diuersi surgunt processus
de istis ergo omnibus iudicijs et processibus ordi
nariū et executorum ad gratias videbimus succes
sive. ¶ Additio. Anū tamen notandū est q̄ inferi
or a papa / etiaz si sit legatus de latere nō pōt pmit
tere cām cognoscendā summarie et de plano gl. fin.

in. c. ff. de hereticis li. vi. idem dicendum de infero-
ri a pncipe vt est rex. in. l. i. ff. a quibus appel. nō lz.

¶ Preparatoria iudicij

Primo ergo de iudicio ordinario videndus an
tēq̄ tamē ad ipsius expeditionē accedā. pri-
mo est aduertēdū q̄ sunt q̄daz preparatoria ad ip̄z
iudicium scz vt prehabeatur quedā inuestigatio et
premeditatio matura per qua mēte ⁊ corde se p̄pa-
rent iudex et partes maxime actor ad iudiciūz sub
intrandū vel nou est isto modo intelligendo ponit
Suil. in specu. specialē rubricam de p̄paratorijs iu-
dicioz in parte secūda rubrica. i. v3 vt agere volens
vel accusare. primo cōsulat amicos / videat an ha-
beat p̄bationē. et vtrū expediat sibi litem mouere
p̄uideat sibi de aduocato bono cū peritoribus con-
ferat / et se premuniat / alioquin cum minus peritis
p̄bit vt iudas de pe. d. v. c. nōne iudas qz litis euēs-
tus dubius est / ⁊ ex quo actor instante aduersario
cogitur litem p̄sequi hinc est q̄ inducē deliberato-
rie nō p̄ceditur de his ⁊ alijs articulis inuestigan-
dis. vide in specu. loco vbi prime dicto. Itēz iudex
in causa criminali debet prius examinare personā
accusatoris / qua intentione moueatur et cuius opi-
nionis sit. Item in causa iniuriarum iudex de-
bet laborare ad componendū partes: in qua actio-
ne potissime p̄cedit compositio. xl. di. c. studendus.
Sciendū etiā q̄ in euilibus causis iudex debet la-
borare ad p̄positionem. vt habet de mu. peti. c. i. et
maxime p̄cedit cōpositio actore vicente vt in addi-
ti. specu. no. Jo. an. in ti. pxi. alle. Unde ibi d̄t spe-
culator nemi expedit vt nimis facilis sit ⁊ p̄mpt⁹
sit ad litigandū propter anime periculum. nam d̄t